Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2024/2359

10.10.2024

RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2024/2359

z dne 11. aprila 2024

s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Skupnega podjetja za čisto letalstvo za proračunsko leto 2022

EVROPSKI PARLAMENT,

— ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Skupnega podjetja za čisto letalstvo za proračunsko leto 2022,

— ob upoštevanju člena 100 in Priloge V Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za promet in turizem,

— ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0087/2024),

A. ker je bilo Skupno podjetje za čisto letalstvo (v nadaljnjem besedilu: skupno podjetje), ki se nahaja v Bruslju, ustanovljeno novembra 2021 z Uredbo (EU) 2021/2085 ([1]) (v nadaljnjem besedilu: enotni temeljni akt) v okviru programa Obzorje Evropa za obdobje, ki se bo končalo 31. decembra 2031; ker je skupno podjetje nadomestilo in nasledilo Skupno podjetje za izvajanje skupne tehnološke pobude na področju aeronavtike, ki je bilo ustanovljeno decembra 2007 v okviru sedmega okvirnega programa za raziskave (7. OP) za obdobje desetih let ([2]) (Čisto nebo 1) in katerega delovanje je bilo podaljšano maja 2014 v okviru programa Obzorje 2020 za obdobje do 31. decembra 2024 ([3]) (Čisto nebo 2);

B. ker je skupno podjetje javno-zasebno partnerstvo s poudarkom na raziskavah in inovacijah, namenjenih preoblikovanju letalstva tako da bo to imelo trajnostno in podnebno nevtralno prihodnost;

C. ker so njegovi ustanovni člani Unija, ki jo zastopa Komisija, in organizacije iz letalskega sektorja, navedene v Prilogi I k enotnemu temeljnemu aktu; ker ima skupno podjetje tudi pridružene člane, izbrane z razpisi za prijavo interesa;

D. ker bi moralo skupno podjetje zaradi povečanja preglednosti v svojih zaključnih računih razkriti ustrezne informacije o prispevkih članov na ravni programa; ker bi moralo za vsak program, v okviru katerega deluje, do konca leta po kategorijah članov predložiti vse ustrezne informacije, vključno s pogodbenimi ciljnimi vrednostmi za prispevke, določenimi za zadevni program, višino prejetih prispevkov in obsegom pravnih obveznosti; ker bi moralo skupno podjetje še naprej izboljševati preglednost;

Upravljanje proračuna in finančno poslovodenje

1. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da zaključni račun skupnega podjetja za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2022, v vseh pomembnih vidikih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2022 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in spremembe čistih sredstev za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije; ugotavlja, da so transakcije, povezane z letnim zaključnim računom, v vseh pomembnih vidikih zakonite in pravilne;

2. pozdravlja začetek programa za čisto letalstvo v letu 2022 in vlogo skupnega podjetja pri razvoju inovativnih tehnologij za zmanjšanje emisij in hrupa zrakoplovov;

3. ugotavlja, da je skupni razpoložljivi proračun skupnega podjetja za 2022 (vključno s ponovno vnesenimi neporabljenimi proračunskimi sredstvi iz prejšnjih let, namenskimi prihodki in prenosi v naslednje proračunsko leto) zajemal odobritve za prevzem obveznosti v višini 411,2 milijona EUR (182,6 milijona EUR leta 2021) in odobritve plačil v višini 415,3 milijona EUR (189,9 milijona EUR leta 2021);

4. je seznanjen, da so spremembe obsega proračuna skupnega podjetja v veliki meri odvisne od faze izvajanja večletnih programov za raziskave in inovacije; ugotavlja, da je skupno podjetje leta 2022 začelo izvajati program Obzorje Evropa, zato proračun za leto 2022 vključuje proračun za prevzem obveznosti za prve razpise programa Obzorje Evropa, načrtovane za leto 2022, in proračun za s tem povezana plačila v okviru predhodnega financiranja;

([1]) Uredba Sveta (EU) 2021/2085 z dne 19. novembra 2021 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa ter o razveljavitvi uredb (ES) št. 219/2007, (EU) št. 557/2014, (EU) št. 558/2014, (EU) št. 559/2014, (EU) št. 560/2014, (EU) št. 561/2014 in (EU) št. 642/2014 (UL L 427, 30.11.2021, str. 17).
([2]) Uredba Sveta (ES) št. 71/2008 z dne 20. decembra 2007 o ustanovitvi Skupnega podjetja Čisto nebo (UL L 30, 4.2.2008, str. 1).
([3]) Uredba Sveta (EU) št. 558/2014 z dne 6. maja 2014 o ustanovitvi Skupnega podjetja Čisto nebo 2 (UL L 169, 7.6.2014, str. 77).

5. ugotavlja, da se v zaključnem računu za leto 2022 zneski prispevkov, ki so pripoznani glede na kategorije članov (Unija in zasebni člani), med seboj znatno razlikujejo; ugotavlja, da se denarni prispevki Unije namreč potrdijo in pripoznajo, ko se plačajo skupnemu podjetju, in sicer na začetku izvajanja projektov, prispevki članov v naravi pa se pripoznajo šele, ko se stroški za izvajanje projektov, ki so nastali in bili prijavljeni, potrdijo; skupno podjetje poziva, naj se posveti odpravi vrzeli med pripoznanim zneskom denarnih prispevkov na eni strani in prispevki v naravi na drugi strani, tako da bo navedlo podatke o pravnih obveznostih članov skupnega podjetja ob koncu leta; pozdravlja zavezo skupnega podjetja, da bo to vprašanje v celoti obravnavalo v zaključnem računu za naslednje leto;

6. v zvezi s programom Obzorje 2020 ugotavlja, da je skupno podjetje konec leta 2022 v celoti prevzelo obveznosti v višini 1 716 milijonov EUR najvišjega operativnega prispevka Unije za podpisane sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru programa in da je treba od tega zneska, za katerega so bile prevzete obveznosti, v prihodnjih letih plačati še približno 70,1 milijona EUR (ali 4,1 %) za projekte, ki jih je treba še dokončati; hkrati ugotavlja, da so zasebni člani sprejeli pravno zavezo, da bodo zagotovili stvarne prispevke za operativne dejavnosti skupnega podjetja v višini 968,3 milijona EUR in stvarne prispevke za njegove dodatne dejavnosti v višini 1 223,1 milijona EUR, kar pomeni 101,6 % minimalnega cilja, ki je znašal 2 154,9 milijona EUR; ugotavlja tudi, da so bili v poročilih ob koncu leta 2022 ti zneski navedeni v celoti;

7. je seznanjen s tem, da skupno podjetje za dejavnosti programa Obzorje 2020 ni imelo nobenih novih odobritev za prevzem obveznosti za operativne dejavnosti, saj je zadnji razpis za zbiranje predlogov zaključilo do konca leta 2020; ugotavlja, da je stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti znašala 78 % (2021: 83 %);

8. ugotavlja, da so bile tehnične dejavnosti za precejšnje število tekočih projektov programa Obzorje 2020 zaradi covida-19 in vojaške agresije proti Ukrajini odložene ali zmanjšane, zato je bilo treba te projekte spremeniti ali podaljšati, končna plačila pa preložiti na leto 2023;

9. v zvezi s programom Obzorje Evropa ugotavlja, da je Komisija v letu 2022 zagotovila denarne prispevke v višini 178 milijonov EUR in da je skupno podjetje skoraj v celoti uporabilo operativni prispevek v višini 176 milijonov EUR za plačila predhodnega financiranja, povezana s prvimi sporazumi o dodelitvi nepovratnih sredstev, sklenjenimi v okviru tega programa;

10. ugotavlja, da je bila ob koncu leta 2022 stopnja izvrševanja proračuna skupnega podjetja za upravna plačila (naslov 2) nizka, saj je znašala 54 %; ugotavlja, da je glede na poročilo skupnega podjetja o upravljanju proračuna in finančnem poslovodenju za leto 2022 do tega prišlo predvsem zaradi informacijskih in komunikacijskih storitev, ki so bile opravljene v zadnjem četrtletju leta 2022 in jih je bilo treba plačati leta 2023, ter nižjih stroškov za storitve, ki jih je zagotovila Komisija;

Javna naročila in osebje

11. na podlagi konsolidiranega letnega poročila o dejavnostih skupnega podjetja za leto 2022 ugotavlja, da je skupno podjetje v letu 2022 objavilo dva odprta razpisna postopka, od katerih je bil prvi objavljen za kritje lastnih potreb, drugi pa v imenu šestih skupnih podjetij kot medinstitucionalni javni razpis (upravljane storitve IT); poleg tega ugotavlja, da je skupno podjetje v začetku leta 2022 sklenilo in podpisalo enajst medinstitucionalnih okvirnih pogodb za storitve na področju komuniciranja, ki so rezultat medinstitucionalnega odprtega razpisnega postopka, ki so ga leta 2021 začela tri skupna podjetja;

12. pozdravlja, da je skupno podjetje objavilo prvi javni razpis, na podlagi katerega je bilo do konca leta sklenjenih 19 sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev v skupni vrednosti 654 milijonov EUR za tri jedrna področja: hibridni električni regionalni zrakoplovi, zrakoplovi s pogonom na vodik ter izjemno učinkoviti zrakoplovi za kratke in srednje dolge proge; razpis je vključeval 14 tem, ki so zajemale 13 ukrepov na področju inovacij in en ukrep za podporo usklajevanju; skupaj je bilo izbranih 244 udeležencev iz 24 različnih držav;

13. pozdravlja 20 projektov za usmerjanje letalstva v trajnostno prihodnost; ugotavlja, da je razpis združil širok nabor javnih in zasebnih partnerjev, raziskovalnih središč in akademskih krogov, da bi našli učinkovite rešitve, ki bi lahko zagotovile trajnostne zrakoplove in podnebno nevtralno prihodnost letalstva s proračunom v znesku 654 milijonov EUR nepovratnih sredstev Unije;

14. ugotavlja, da je kadrovski načrt skupnega podjetja za leto 2022 zajemal 44 statutarnih uslužbencev (začasnih in pogodbenih uslužbencev ter napotenih nacionalnih strokovnjakov) ter da je bilo konec leta 2022 zasedenih 40 delovnih mest; ugotavlja, da delovna mesta napotenih nacionalnih strokovnjakov niso bila zapolnjena, ker kadrovski načrt za leto 2023 predvideva le 41 delovnih mest in nobenega napotenega nacionalnega strokovnjaka;

Upravljavski in kontrolni sistemi

15. ugotavlja, da je naknadne revizije odhodkov za programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa opravila skupna revizijska služba generalnega direktorata za raziskave in inovacije (GD RTD) pri Komisiji; ugotavlja, da je skupno podjetje za odhodke programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila) poročalo o reprezentativni stopnji napake v višini 1,6 % in stopnji preostale napake v višini 0,4 % ([4]) ter da je treba za program Obzorje Evropa izvesti še naknadne revizije, saj se prva vmesna plačila pričakujejo šele leta 2024;

16. je seznanjen, da je Računsko sodišče zaradi ocene kontrol operativnih plačil skupnega podjetja revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena v letu 2022, in sicer na ravni končnih upravičencev ([5]); ugotavlja, da je v enem primeru Računsko sodišče odkrilo in količinsko opredelilo hujšo napako zaradi previsoko prijavljenih stroškov dela, saj je upravičenec predložil izjavo o stroških, ki je temeljila na stroških dela, predvidenih v proračunu;

17. ugotavlja, da je ob koncu leta 2022 skupno podjetje zasnovalo in izvedlo celovit pristop k predhodnim kontrolam, ki temelji na tveganju, v skladu s smernicami Skupnega centra za izvajanje, ki je del GD RTD Komisije, in ob upoštevanju okoliščin tveganja, ki so specifične za skupno podjetje; v zvezi s tem ugotavlja, da je skupno podjetje v ta namen opredelilo najpomembnejša merila tveganja in na njihovi podlagi zasnovalo pristop k spremljanju, ki temelji na tveganju; ugotavlja, da je ta pristop skupnemu podjetju omogočil, da je ocenilo stopnjo tveganja vsakega projekta in upravičenca v glavnih fazah izvajanja projekta, kot so priprava sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev, sprememba sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev, poročanje in plačilo; v zvezi s tem ugotavlja, da je skupno podjetje pripravilo tudi notranje smernice o svojem pristopu, ki temelji na tveganju, ter svoje uslužbence usposabljalo in usmerjalo glede njegove pravilne in dosledne uporabe;

18. ugotavlja, da je podrobna analiza, ki jo je Računsko sodišče opravilo za vzorec primerov okrepljenega spremljanja, ki jih je izvedlo skupno podjetje, razkrila več slabosti, ki so preprečevale uspešno in učinkovito spremljanje; ugotavlja, da po izteku določenega roka okrepljena oznaka za spremljanje ni bila niti obnovljena niti zaprta in da uradnik po izvedbi nadzornih ukrepov stopnje tveganja ni ponovno ocenil;

19. se strinja z oceno Računskega sodišča, da bi moralo skupno podjetje zagotoviti, da vse ukrepe okrepljenega spremljanja spremljajo posebni kontrolni ukrepi, ciljno usmerjeni v ugotovljena tveganja, in da se ti ukrepi spremljajo v vnaprej določenem roku;

20. skupaj z Računskim sodiščem poudarja, da je v okviru programa Obzorje Evropa postalo še bolj pomembno, da skupno podjetje izvaja svoje specifične pristope k upravljanju nepovratnih sredstev, ki temeljijo na tveganju;

21. poudarja, da se struktura upravičencev in/ali projektov skupnega podjetja v okviru programa Obzorje Evropa bistveno spreminja, na primer zaradi večjega števila malih in srednjih podjetij, novih udeležencev in večjih konzorcijev, pa tudi zahteve, da se za dejavnosti programa Obzorje Evropa uporabljajo le javni razpisi, in da zato dejavniki tveganja, opredeljeni v prejšnjih programih, morda niso več aktualni in da se lahko pojavijo novi;

22. pozdravlja, da je Skupno podjetje za čisto letalstvo septembra 2022 postalo ustanovni član zavezništva za brezemisijsko letalstvo (AZEA), ki združuje javne in zasebne deležnike iz vsega letalskega sektorja, da bi podprli uvajanje zrakoplovov s pogonom na vodik in električnih zrakoplovov;

23. je seznanjen, da je program Čisto nebo 2 prešel v izvedbeno fazo, in priznava, da se je delovna obremenitev v letu 2022 povečala zaradi sočasnega upravljanja več projektov v okviru programa Čisto nebo 2 ter začetka izvajanja programa za čisto letalstvo;

24. je seznanjen z neodvisno študijo, ki je pokazala, da ocenjene socialno-ekonomske koristi programa Čisto nebo 2 za Evropo znašajo 8,6 milijarde EUR; spominja tudi na ugotovitve študije, da je strateški načrt za raziskave in inovacije v okviru programa za čisto letalstvo „odporen“ in „ustreza svojemu namenu“; poudarja, da bi to veljalo tudi v številnih možnih gospodarskih scenarijih ter ob morebitnem razvoju in strukturnih spremembah letalskega sistema;

25. poziva, naj se razširi in spodbuja vključevanje podnebno nevtralnih vrednostnih verig raziskav in inovacij na področju letalstva z vključitvijo akademskega sveta, raziskovalnih organizacij, industrije in MSP, izkoriščanjem sinergij z nacionalnimi in evropskimi programi ter podpiranjem uvajanja znanj in spretnosti, povezanih s to panogo, v vsej vrednostni verigi;

([4]) Konsolidirano letno poročilo o dejavnostih Skupnega podjetja za čisto letalstvo za leto 2022, poglavje 4.1.1.

([5]) Kar zadeva transakcije za izplačila nepovratnih sredstev, preizkušene pri upravičencih, je prag za poročanje o količinsko opredeljivih napakah 1 % revidiranih stroškov.

Nadaljnje ukrepanje na podlagi ugotovitev Računskega sodišča iz prejšnjih let

26. ugotavlja, da so „ugotovitve“ v posebnih letnih poročilih skupnih podjetij dejansko „priporočila Računskega sodišča, ki niso časovno določena“; ugotavlja, da Računsko sodišče vsako leto spremlja upoštevanje teh ugotovitev in oceni njihov status kot „odprta“ ali „zaključena“;

27. ugotavlja, da sta od treh ugotovitev Računskega sodišča (eno leta 2020 in dve v letu 2022) zaključeni dve: ugotavlja, da se odprta ugotovitev nanaša na uporabo velikega število agencijskih delavcev, kar skupno podjetje utemeljuje z omejitvami stalnih delovnih mest v že določenem kadrovskem načrtu in delovno obremenitvijo zaradi vzporednega izvajanja programov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa.